

Inhoudslijn

De samenleving

NB Aspecten die betrekking hebben op burgerschap zijn met (b) aangegeven

fase 1	fase 2	fase 3
--------	--------	--------

(Veilige) leefomgeving

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - zorgdragen voor je eigen leefomgeving (thuis, klas, school) - ontdekken dat een veilige leefomgeving vraagt om hygiënisch, nauwkeurig, veilig en zorgzaam handelen (bijv. met zorg en verstand omgaan met voorwerpen, materialen en gereedschappen en gevaren zien) - beseffen dat de leefomgeving wordt beïnvloed door techniek (wetenschap en technologie) - verkennen van de invloed van digitalisering op de eigen leefwereld (impact, veiligheid, gevaren) - bespreken van het recht op 'vrijheid van meningsuiting' (b) 	<ul style="list-style-type: none"> - beseffen wat de betekenis is van 'veilig zijn' in Nederland - bewust worden dat mensen om verschillende redenen vluchten uit hun eigen land (<u>oorlog</u>, <u>identiteit</u>, <u>natuurrampen</u>) - bewust worden van de digitalisering van de samenleving en de impact die dit heeft op de eigen leefomgeving - bespreken van de impact, veiligheid en gevaren van techniek en hoe hiermee om te gaan (bijv. gereedschappen) - verkennen van de betekenis van privacy (in Nederland) - kennismaken van de begrippen vooroordeel, <u>discriminatie</u>, tolerantie, emancipatie en de vrijheid van meningsuiting en hun onderlinge relatie en onderzoeken wat de effecten zijn (b) - bewust worden dat elk mens dus ook elke kind rechten heeft (b) 	<ul style="list-style-type: none"> - bewust worden van de (eigen) bijdrage aan een veilige leefomgeving - herkennen van en passend omgaan met gevaarlijke situaties - verkennen waarom mensen vluchten uit hun eigen land (<u>grenzen en identiteit</u>, <u>oorlog en vrede</u>) - bespreken van de invloed van verschillende toepassingsgebieden van techniek en technische systemen op de veiligheid van de leefomgeving - onderzoeken wat privacy is en hoe hiermee om te gaan in een veranderende samenleving - beseffen van het belang van vrije meningsuiting - bespreken van verschillende uitingvormen van <u>discriminatie</u> en waardoor discriminatie kan ontstaan (b) - verdiepen in kinderrechten/mensenrechten en het belang hiervan (b)
---	---	---

Organisatie van de samenleving

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - beseffen dat er mensen zijn aangewezen die de leiding hebben over groepen mensen op school, in de woonplaats, in het land (b) - verkennen van en beseffen van het belang van leefregels en afspraken thuis, op straat, op school en in de maatschappij (b) - kennismaken met verschillende voorzieningen in de samenleving zoals onderwijs, politie, brandweer (b) 	<ul style="list-style-type: none"> - beseffen dat er mensen zijn aangewezen die de leiding hebben over groepen en het verschil met 'de baas spelen' (b) - kennismaken met rol, belang en principes van (nationale) wetgeving (b) - verkennen van doelen en mogelijke vormen van verkiezingen (b) - kennismaken met taken en werkwijze van een gemeentebestuur als vorm van openbaar bestuur (b) - kennismaken met taken en werkwijze van de regering en het parlement (politiek) (b) - verkennen van de monarchie van Nederland en andere staatsvormen (b) - verkennen van organisatie, functie en taken van onderwijs en gezondheidszorg (sociale voorzieningen) (b) - verkennen van functie en taken van politie en justitie in de samenleving (b) - kennismaken met internationale samenwerkingsverbanden zoals Unicef en ontwikkelingsorganisaties (b) 	<ul style="list-style-type: none"> - verkennen van (taken van) internationale instellingen zoals de Verenigde Naties (b) - inzicht krijgen in (het functioneren van) de parlementaire democratie in Nederland (staatsinrichting) (b) - onderzoeken van indeling en werkwijze van openbaar bestuur op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau (b) - verkennen van rol en belang van (internationale) wetgeving en de wijze waarop deze tot stand komt (b) - zicht krijgen op het ontstaan van de huidige machtsblokken in de wereld (oorlog en vrede) (b) - kennis en inzicht verwerven in het ontstaan van (internationale) conflicten en de wijze waarop naar oplossingen wordt gestreefd (b) - verkennen van de <u>samenwerking tussen landen</u> op politiek en economisch gebied en onderzoeken hoe dit zichtbaar is in de samenleving (<u>globalisering</u>, <u>wereldeconomie</u>) (b) - verdiepen in aspecten van de verzorgingsstaat Nederland zoals stimuleren van 'een leven lang leren' (b)
--	---	--

- verkennen van en inzicht krijgen in de opbouw van het Nederlandse onderwijsstelsel (b)

Wonen, werken en recreëren

aanbodsdoelen:

- verkennen en vergelijken hoe mensen <u>wonen</u> en leven in straat of buurt - verkennen en bespreken van verhuizen - kennisnemen van beroepen en bezigheden van volwassenen uit de naaste omgeving en hun werklocatie (<u>werken</u>) - verkennen hoe mensen recreëren (bijv. sport, uitstapje, uitgaan, vakantie)	- verkennen waar, wie en hoe mensen <u>wonen</u> in Nederland en wereldwijd (<u>bevolkingsspreiding</u>) - kennismaken met diverse beroepen en beroepsgroepen waarin mensen werken - verkennen waarvandaan, waarnaartoe en waarom mensen verhuizen (<u>verstedelijking</u>, <u>bevolkingsontwikkeling</u>) - onderzoeken op welke wijze mensen recreëren (ook uitgaan en winkelen) - inzicht krijgen in wijzen waarop mensen in hun levensonderhoud voorzien (<u>werken</u>, verdienen, uitgeven)	- bekijken en onderzoeken van de opbouw en inrichting van een dorp/stad naar bebouwing, <u>infrastructuur</u> en bestemming (<u>verstedelijking</u>) - verkennen van verschillen tussen <u>wonen</u> in een grote stad(-swijk) of in een klein dorp en de daar beschikbare voorzieningen - onderzoeken van de relatie tussen welvaart en de gebouwen, voorzieningen en scholen op verschillende plekken in de wereld - vergelijken van de levenswijze, welvaart en welzijn in Nederland met een tweede en een derdewereldland (<u>arm en rijk</u>) - onderzoeken van verschillende vormen van recreatie zoals het bezoeken van pretparken, winkelen, wandelen, zwemmen en de bijbehorende locatie(s) - onderzoeken van immigratie en emigratie in verschillende landen en gevolgen hiervan (<u>bevolkingsontwikkeling</u>)

Deelnemen aan het verkeer

aanbodsdoelen:

- veilig gedragen op straat en als (lopende en fietsende) deelnemer aan het verkeer - bespreken van (eigen) verkeersgedrag	- verwoorden van (eigen) verkeersgedrag en handelingsalternatieven bedenken - veilig gedragen op straat en als (zelfstandig) deelnemer aan het verkeer - oriënteren op en bespreken van de verkeersinrichtingselementen in de eigen omgeving zoals verkeerborden	- onderscheiden van gedragskeuzen in het verkeer en daar standpunten over innemen - verantwoord handelen in het verkeer onder verschillende omstandigheden en weersgesteldheden (zowel individueel als in groepsverband) - kennisnemen van belangrijke wet- en regelgeving omtrent het verkeer en hiernaar handelen - beseffen dat verkeer afhankelijk is van menselijk handelen en als zodanig veranderbaar is - verlenen van eenvoudige verkeershulp aan jongeren en ouderen

Consument zijn

aanbodsdoelen:

- ontwikkelen van redzaam gedrag als consument - verkennen van de rol van geld in onze samenleving (sparen, ruilen, lenen en kopen)	- onderzoeken van de rol van <u>geld</u> in onze samenleving (kopen, verkopen, betalen, sparen) - verkennen van invloeden op de consumptie van mensen en de rol van reclame - uitwisselen van ervaringen in de rol van consument (bijv. met betrekking tot reclame en productkeuze) - beseffen dat <u>werken</u> voor je <u>geld</u> een dienst voor een ander betekent en dat dit onafhankelijk maakt (inkomsten/uitgaven)	- (bewust) omgaan met (zak-) <u>geld</u> - onderzoeken wat de invloed op de consumptie van mensen is op biologisch, commercieel en sociaal gebied en de rol die je als consument kunt nemen - ervaren wat het belang is van aspecten als gezondheid, veiligheid en stevigheid (maar ook duurzaamheid) bij de keuze van een product - onderzoeken van de rechten als consument en hoe hiermee om te gaan - verkennen van de functie van een bank en de werking van bankrekeningen, internet- en mobiel bankieren

aanbodsdoelen:

<ul style="list-style-type: none"> - kennismaken met gebruiken, leefgewoonten en feestdagen vanuit verschillende culturele achtergronden in de eigen omgeving (bijv. eetgewoonten, kleding, bouwstijlen) (b) - kennismaken met gebruiken en feestdagen bij verschillende levensbeschouwingen (<u>geestelijke stromingen</u>) (b) - ontdekken dat mensen verschillende talen spreken 	<ul style="list-style-type: none"> - ontdekken van verschillen in gebruiken en leefgewoonten vanuit verschillende culturele achtergronden in de eigen omgeving (b) - onderzoeken van kenmerkende eigenschappen van verschillende <u>geestelijke stromingen</u> in Nederland - ontdekken van de relatie tussen rol en verwachtingspatroon van mensen en de wijzigingen in beide onder invloed van tijd en (sub)cultuur (b) - bespreken wat de invloed is van sekse, cultuur, leeftijd op leefgewoonten en samenleven (b) 	<ul style="list-style-type: none"> - onderzoeken van gebruiken, leefgewoonten en feestdagen van mensen met verschillende culturele achtergronden in de wereld (b) - onderscheiden van belangrijke <u>geestelijke stromingen</u> in de wereld en de invloed van hun kenmerkende eigenschappen op een samenleving (b) - bespreken van ontwikkelingen als ontkerkelijking en uitbreiding van geloofsgemeenschappen en de (mogelijke) invloed op de samenleving - onderzoeken van de cultuur in een land uit Azië, Midden-Oosten, Afrika en Zuid-Amerika (herkenbare aspecten) en vergelijken met culturele elementen uit Nederland - bespreken wat de invloed is van sekse, cultuur, leeftijd op leefgewoonten en samenleven (b)
--	---	--

NB De onderstreepte begrippen verwijzen naar: *Uitwerking kennisonderwerpen bij de inhoudslijnen van Oriëntatie op jezelf en de wereld (Pdf: SLO 04-2018).*

SLO heeft voor ieder leergebied van het primair onderwijs de inhoud (voor zowel kennis, vaardigheden als houding) geformuleerd in de vorm van aanbodsdoelen. Deze worden weergegeven in inhoudslijnen met drie fasen (fase 1/jonge kind, fase 2 en fase 3). Inhoudslijnen met aanbodsdoelen vormen een kader waarin inzichtelijk wordt gemaakt waar de leraar met de leerlingen aan werkt. Schoolteams (en andere partijen) kunnen dit kader gebruiken bij de ontwikkeling van eigen onderwijsleerlijnen en hiermee bouwen aan een schooleigen curriculum. Daarnaast zijn de onderwijsleerlijnen de basis voor een beredeneerd aanbod waarin ruimte is voor o.a. activiteiten, te gebruiken lesmateriaal en beoogd leerlinggedrag (bijv. in kind-, leer- of beheersingsdoelen).